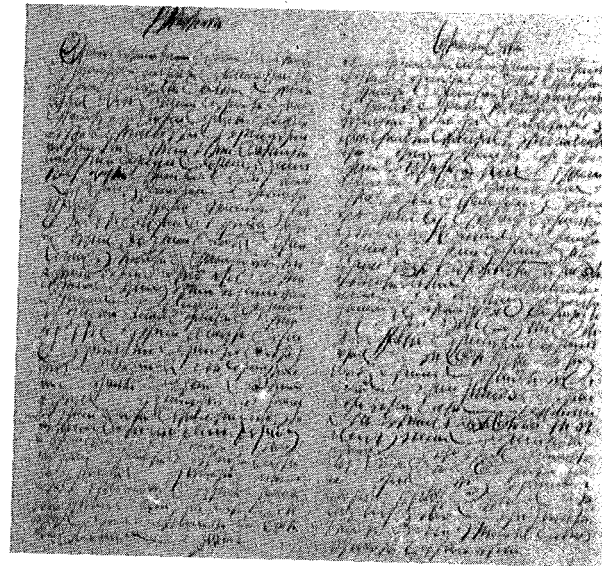

STEINBERG

Roland Barthes

The treaty of Sagonyonak

ULÆSELIG

Ligesom med mange andre genstande underordner Steinberg (hånd)skriften **simili-princippet**: han producerer **similiskrivninger**. Men skriften er ikke en genstand som

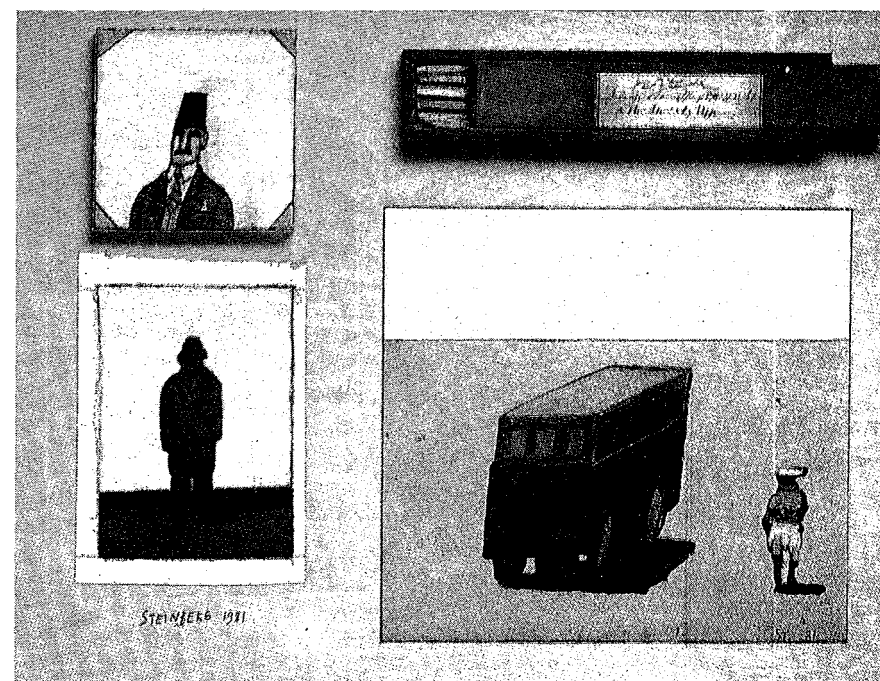
de andre: den er - om ikke gennemsigtig og ren instrumentel - så i det mindste altid betydende: skriften kan ikke være uden at være betydningsbærende: enten henviser den direkte til et budskab eller også henviser den indirekte til en psykologisk disposition: den er en imperativisk betydende genstand, endnu mere end talen som undertiden i skrig, sange og koloraturer kan være rent **udtryk**. Når Steinberg omhyggeligt efterligner denne genstand uden dog at efterlade sig det mindste spor af at have brugt den, gør han betydningen til en "løsagtig" maskine (hvad den måske altid har været): betydningen bliver på én gang en vanvittig lyst (man vil for enhver pris tyde) og en evindelig skuffelse (der er ikke noget at tyde, man ved det godt, men man er stædig): "Jeg ved godt der ikke står noget, men sæt der nu gjorde?" Det skulle være selve definitionen på perversionen: "Jeg ved godt", lader Freud den perverse sige, "at moderen ikke har nogen penis, men tænk nu hvis hun havde en". Den ulæselige skrift frembyder sig, men er uindtagelig og man tilskyndes til en læsning, der minder om et **coitus reservatus**.

(Den ulæselige skrifts pine når sit højdepunkt, når Steinberg tegner en scene, der ser meget indviklet ud og lader som om han forklarer den i en indskrift med uforståelige skrifttegn. Man bliver dobbelt frustreret.)

Til at læse

En Steinberg-tavle er: 1. til at læse; 2. til at gætte; 3. til ... til hvad? Man fornemmer nødvendigheden af et tredje foretagende, som går ud over de to andre, men man ved ikke, hvad man skal kalde det.

En Steinberg skal læses, ikke kun fordi der er en betydning (den er læselig), men også fordi denne betydning er mangfoldig og overskrider bogstavet: der er en overflod af betydning, billedet er (skønt det er spinkelt) fyldt med konnotationer. Endvidere skal en Steinberg gættes, for den ligner hele tiden en rebus, og man kan ikke lade være med at sige: der er sikkert en betydning, som jeg skal finde. Jeg læser, fordi der er en betydning, men jeg leder, fordi der er én, der mangler (det fyldte udelukker ikke manglen, de påpeger indbyrdes hinanden).

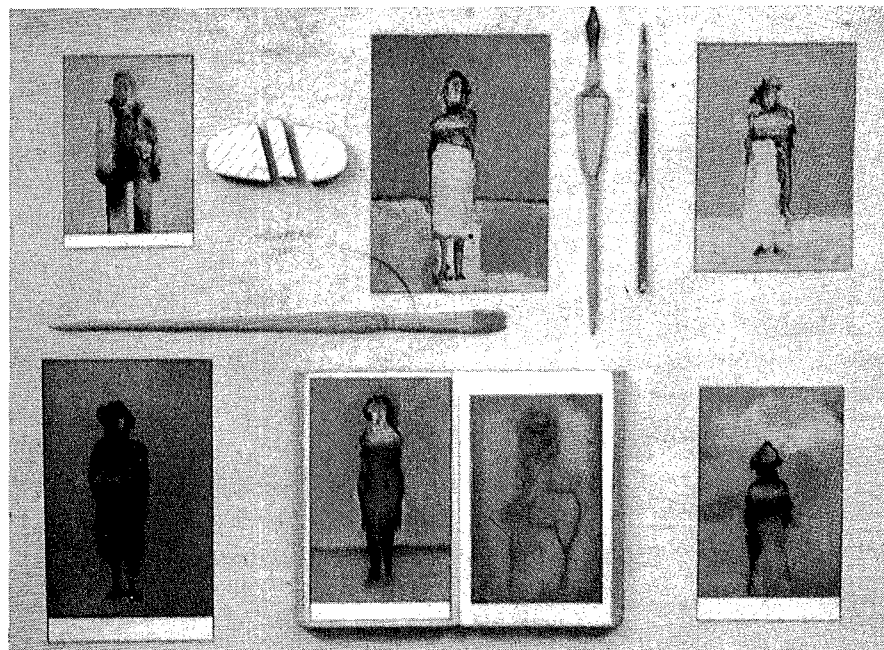

81 Cairo

Og så - når man en gang har læst og ledt - aktiveres blikket igen: det kan ikke løsrives fra tegningen: det søger og finder noget andet end en betydning. Hvad - eller snarere hvem? Steinberg selv, Steinbergs skriftsystem, hans "ideolekt". Man mangler ord for dette tredje foretagende, for det er hverken at læse eller at tyde; ord som intet sprog besidder; ord som skulle betegne den handling, hvormed man skriver **kunst** (helt enkelt) med spidsen af en blyant, pensel, fjerpen - eller fæstner den med blikket.

Ideer.

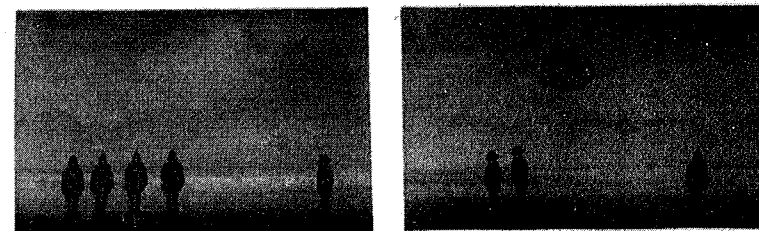
Hvordan kan et billede give ideer? Steinbergs kan. Eller snarere - endnu finere - det giver lyst til ideer.

Central European Table

Repræsentation.

Man kan ikke sige, at Steinbergs tegninger altid forestiller noget. Men der er altid et eller andet repræsenteret i hjørnet af papiret. Ligesom de optiske bedrag, der ændrer betydning, alt efter hvor man bestemmer sig for at stå, når man vil betragte dem, indbyder Steinbergs billeder til at blive læst på to måder: udfra repræsentationen eller udfra abstraktionen. Snart synes billedet at være slået i stykker af stregernes lette vanvid, snart omvendt, at det repræsenterede stjæler liniernes abstraktion.

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20

Handwritten notes and signatures in cursive script, including a large signature that appears to be 'W. Steinberg'.

Album 1969 (detalje)

Stempler

I filmen **Generallinjen** viser Eisenstein, i en angivelse af bureaukratiets ødelæggelser i den ny sovjetiske stat, et bord dækket med papirbjerger og en hånd der underskriver, understreger og stempler uden ophør. Stemplet er bureaukratiets absolutte symbol. Steinberg spiller til overmål på denne runde og indgraverede form som påmindelse om de sociale hulheder som lovgivning, medaljer, penge etc.

(Stempel på underskrift er på en måde individets sikkerhedslås.)

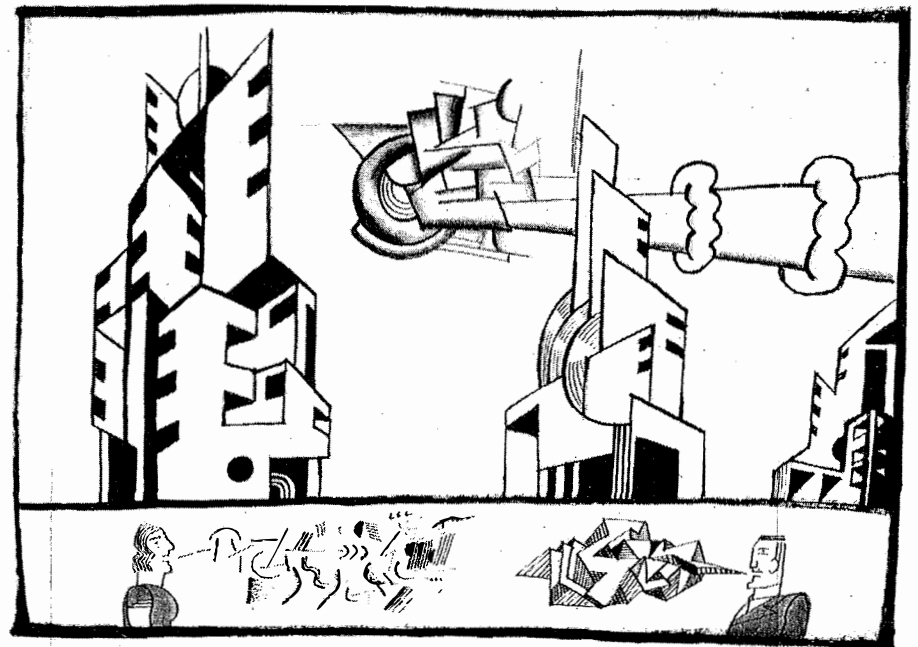

Sans titre (Rimbaud)

Læsninger

Jeg har lige arbejdet med Steinberg og studeret hans værk så opmærksomt som muligt ned til hver detalje. Jeg ser eftertænksomt op og lader hukommelsens indreblik virke. Hvad husker jeg? Hvordan er mit generelle indtryk af hans værk? – Ved første øjekast noget **adjektivisk**: jeg tildækker Steinberg med adjektiver, der er ligesom de mangfoldige, hurtige svingninger, dette levende værk vækker i mig. Jeg siger til mig selv, at det er intelligent, præcist, pudsigt, fornøjet, varieret, vedholdende, ironisk, ømt, elegant, kritisk, smukt, agtpågivende, åbent, skarpt, opfindsomt, ædelt, fortryllende osv. Billedet dirrer og trænger sig på; det fremkalder en slags ordvrimmel i mig, og denne lette behagelige beruselse opluger så alle de adjektiver jeg tildeler Steinberg uden at udtømme dem.

For det lykkes mig nemlig ikke at sige alt, og der-

Intérieur et dialogue

for har jeg fornemmelsen af ikke at have sagt noget. Indtrykket efterlader en **rest**, som mit sprog ikke kan gøre sig til herre over. Mit generelle indtryk af en Steinberg er således følgende: at den, bogstaveligt talt, er **uudtømmelig**. Forgæves udvikler jeg analyser og opremsker kendetegn, forgæves løber jeg efter kunstværket, jeg kan ikke indhente det. Steinberg er altid **foran** mig. Meget? Overhovedet ikke, det er det, der er tiltrækkende: hans værk er ligetil og derfor tæt på, og alligevel synes læsningen aldrig at være afsluttet. I et sidste paradoks tilbyder Steinberg mig et ulogisk og uigendriveligt forhold: jeg nærmer mig ham hele tiden (heri en stor nydelse) men jeg når ham aldrig (det er i udtrykkets fulde betydning en kunstner): Jeg er Achilleus, som aldrig kan indhente skildpadden, jeg er Zenon fra Eleas pil, der "flyver og er i hvile", nærmer sig målet udfra en ureducerbar afstand, da den er opdelelig i det uendelige. Det er alt i alt en luftspejling, jeg nærmer mig fra læsning til læsning, hvor skuffelsen hele tiden er udskudt. Er det ikke selve definitionen på en **læsning**, så længe filologerne ikke blander sig? Jeg ved nu, hvad Steinbergs værk er for mig: en **tekst**.

Oversat af Vibeke Tøjner

(fra Roland Barthes: *Le texte et l'image*, 1986)